

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Onderwerp:	Bibliotheek vanaf 2015
Registratienummer:	00519135
Op voorstel B&W d.d.:	10 juni 2014
Datum vergadering:	1 juli 2014
Portefeuillehouder:	N.G.J. Lemlijn
Rol gemeenteraad:	Kaderstellend

Voorstel in het kort

1. In te stemmen met het kader voor de uitvoering van de bibliotheekfunctie vanaf 2015;
2. voor de eenmalige kosten een 'voorziening bibliotheek' te creëren van maximaal € 200.000 door middel van een onttrekking uit de algemene reserve;
3. in te stemmen met de 6^e begrotingswijziging 2014.

Samenvatting

Op 16 april 2014 is er in de commissie Samenleving aan de hand van drie plannen informeel gesproken over de toekomst van de bibliotheek.

Aansluitend is in de commissie van 14 mei 2014 opiniërend gesproken. Op basis hiervan is het navolgende kader opgesteld.

Bijlagen

1. Voorstel samenwerking tussen Bibliotheek Helmond-Peel en Werkgroep Behoud de Bieb d.d. 28-4-2014.

AAN DE RAAD,

1. Inleiding

In 2010 is door de raad besloten om op de subsidie die bibliotheek Helmond-Peel (BHP) ontvangt te bezuinigen. Er is sprake van een stapsgewijze afbouw van € 630.000 in 2010 naar € 250.000 per jaar in 2015.

Opdracht aan bibliotheek in 2012

Op 10 oktober 2012 heeft de commissie Samenleving zich uitgesproken over een eerste plan van de bibliotheek om de bezuinigingstaakstelling te realiseren. De commissie heeft daarbij aangegeven enthousiast te zijn over de toenmalige plannen van de bibliotheek voor bibliotheek op school, maar ook aangegeven dat binnen het budget van 250.000 euro een minimale voorziening voor volwassenen gerealiseerd moest worden. Aan de bibliotheek is vervolgens opdracht gegeven om vóór 1 februari 2013 de plannen voor 2014 en 2015 aan te leveren, gebaseerd op de bezuinigingsopdracht en de uitspraken van de commissie van 10 oktober 2012.

Tijdpad alternatief plan

De gestelde deadline van 1 februari 2013 is door de bibliotheek niet gehaald. Daarom vond op 21 februari 2013 bestuurlijk overleg met de bibliotheek plaats. De bibliotheek heeft in het overleg aangegeven in juni 2013 hun plannen voor de toekomst passend binnen de (financiële) kaders die door de gemeente zijn gesteld te kunnen aanleveren. Het college heeft hiermee ingestemd onder de voorwaarde dat de bezuinigingsopdracht wel behaald wordt, zowel in 2014 als in 2015. Ook op 1 juni 2013 bleek de bibliotheek nog niet in staat om een volledig uitgewerkt plan op te leveren.

Medio augustus 2013 heeft dit uiteindelijk geleid tot nieuwe voorstellen door de Bibliotheek Helmond-Peel en een alternatief voorstel van Werkgroep Behoud de Bieb. Het proces om tot een nieuwe invulling binnen de vastgestelde kaders te komen verloopt moeizaam. De plannen voldoen nog steeds niet aan de gestelde kaders. Daardoor is er sprake van tijdsdruk; het huurcontract voor de huidige bibliotheekruimte is door bibliotheek Helmond-Peel met ingang van 1 november 2014 opgezegd.

Commissie Samenleving 16-4-2014 en 14-5-2014

Op 16 april 2014 heeft uw commissie informeren gesproken over drie plannen die inspelend op de bezuiniging. Het betreft de plannen van:

1. Bibliotheek Helmond-Peel (BHP) als huidige uitvoerder van het bibliotheekwerk;
2. Werkgroep Behoud de Bieb, een burgerinitiatief;
3. Questum, een door het college aangetrokken partij.

Door de gemeente Deurne is aan Questum opdracht verstrekt om de plannen op haalbaarheid te toetsen en om een toekomstbestendig model voor de bibliotheekfunctie in Deurne te ontwerpen.

Op 28 april 2014 hebben de bibliotheek Helmond-Peel en de Werkgroep een voorstel op hoofdlijnen gepresenteerd om te komen tot één gezamenlijk plan.

Geen van de varianten voldoet aan de financiële én inhoudelijke kaders. Daarom is op 14 mei door de commissie Samenleving opnieuw gesproken over de kaders. De uitkomsten van deze vergadering dienen als onderlegger voor dit raadsvoorstel. Met uw besluit geeft u het college mandaat om de definitieve invulling van de bibliotheekfunctie vorm te geven.

2. Voorstel

1. In te stemmen met het kader voor de uitvoering van de bibliotheekfunctie vanaf 2015;
2. Voor de eenmalige kosten een 'voorziening bibliotheek' te creëren van maximaal € 200.000 door middel van een onttrekking uit de algemene reserve;
3. In te stemmen met de 6^e begrotingswijziging 2014.

3. Beoogd effect

Behoud van een bibliotheekvoorziening voor zowel jongeren als volwassenen, binnen het structurele budget van € 250.000 en met inachtneming van een aantal randvoorwaarden.

4. Randvoorwaarden

Hieronder worden de randvoorwaarden geschetst die de basis vormen voor een akkoord met de partijen.

Het gestelde structurele budget van € 250.000 per jaar, inclusief huisvesting is leidend. De frictiekosten worden aan de voorkant inzichtelijk gemaakt.

Op grond van de visie 'Deurne koerst op eigen kracht' is een breed bezuinigingspakket vastgesteld. Onderdeel hiervan is ook dat het budget voor de bibliotheek teruggebracht is van € 650.000 naar € 250.000. Het college is van mening dat deze bezuiniging grosso modo in stand moet blijven. Tijdens de commissiebehandeling is dit op hoofdlijnen bevestigd. Wel heeft de commissie aangegeven dat er ruimte moet zijn voor kleine overschrijdingen in de aanloop, of als blijkt dat dit in de uitvoering zorgt voor duidelijke meerwaarde.

Lezen en kennis zijn de kernfuncties van de bibliotheek nieuwe stijl.

Traditioneel kent de bibliotheek 5 kernfuncties: lezen, educatie, kennis, ontmoeting en cultuur. In de huidige bibliotheek worden die allemaal vormgegeven. Tegelijkertijd is er ook overlap met andere door de overheid gesubsidieerde instellingen zoals gemeenschapshuizen (ontmoeting), onderwijs (educatie) en Cultuurcentrum (cultuur). Gezien de beperkte middelen is het aanbrengen van focus en voorkomen van overlap belangrijk. De kernfuncties voor de inrichting van de bibliotheek 'nieuwe stijl' zijn lezen en kennis. Als men meer kan bieden binnen de geschetste middelen, dan is dat positief, doch geen randvoorwaarde.

Jeugd en kwetsbare doelgroepen krijgen prioriteit.

De grootste groep (huidige) leden betreft de jeugdigen. Dit is ook de doelgroep waar vanuit het gemeentelijk beleid de prioriteit ligt. Daarnaast wil de gemeente bevorderen dat kwetsbare groepen zo goed mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Dan gaat het bijvoorbeeld om laaggeletterden, minima, zorgbehoevenden, werklozen of inwoners

met een beperking. Op basis van de door de raad vastgestelde visie 'Deurne koerst op eigen kracht' wordt daarom geadviseerd om de beschikbare overheidsgelden zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de jeugd en bijzondere doelgroepen.

Voor de doelgroep 0 tot 12 jaar wordt een Bibliotheek op school opgezet.

Een voldoende sterke bibliotheekfunctie voor de jeugd is gebaat bij samenwerking met het onderwijs. Het biedt de kans om 100% van de kinderen lid te krijgen, inhoudelijke voordelen zoals een grotere woordenschat als kinderen op jonge leeftijd lezen of worden voorgelezen en mogelijkheden ouders te betrekken. Bibliotheek-op-school voor 0-12 jaar zal de school zelf niets kosten en op grond van de specifieke wensen van de school worden aangeboden, dus vraaggericht. De keuze voor de bibliotheek-op-school is een duurzame keuze is die aansluit bij de primaire taak van de scholen. De scholen zelf staan hiervoor open, met de kanttekening dat zij om een eenmalige bijdrage in de opstartkosten vragen. De commissie heeft deze randvoorwaarde in zijn vergadering van 14 mei 2014 grotendeels bevestigd.

Daarnaast wordt een compact centraal bibliotheekpunt ingericht.

De wens om een centraal bibliotheekpunt in Deurne te behouden is in de raadscommissie uitgesproken. Vervolgens is de discussie vooral gegaan over de omvang, inrichting en doelgroep. Het college van B&W onderschrijft de behoefte en stelt voor een in omvang beperkt centraal punt in te richten. Dit kan op een goedkopere locatie.

Basisscholen die dicht bij de centrale voorziening zijn gelegen, krijgen de keuze of zij liever gebruik maken van de centrale voorziening of van een Bibliotheek op School. Als ze niet kiezen voor een Bibliotheek op School dan blijven er meer middelen over voor de inrichting van een centraal punt. Dit betekent in dat geval overigens wél dat het centraal punt ook een beperkte collectie voor jeugd van 0 tot 12 moet onderhouden. Voor het bezoeken van de centrale voorziening hebben de basisscholen in dat geval een aanjaagfunctie.

Jeugd van 13 tot 18 jaar wordt bediend via het centraal bibliotheekpunt.

Gekozen kan worden deze doelgroep te bereiken via samenwerking met het voortgezet onderwijs. Door de Werkgroep wordt echter terecht geconstateerd dat dan de jongeren die naar het ROC of een andere school buiten Deurne gaan, gemist worden. De Commissie Samenleving adviseert daarom in grote meerderheid om de totale doelgroep 13-18 jaar te bedienen vanuit een compact centraal bibliotheekpunt.

Voor volwassenen wordt een aanvullende eigen bijdrage gevraagd.

Door meer inkomsten te genereren worden het budget en de mogelijkheden (assortiment, dienstverlening) voor reguliere volwassen gebruikers verhoogd. Deze eigen bijdrage kan in verschillende vormen worden gevraagd. Denk bijvoorbeeld aan de verhoging van contributie, maar ook aan een leenbijdrage per boek. Van alle volwassenen in Deurne zijn er 2168 lid van de bibliotheek. Dit is beperkt.

Eerder is bij het subsidiebeleid als uitgangspunt vastgesteld dat bij volwassenen zonder financiële of andersoortige beperkingen uitgegaan wordt van kostendekkendheid. Voor kwetsbare doelgroepen kan gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden die de bijzondere bijstand biedt.

De bibliotheekfunctie wordt uitgevoerd door vrijwilligers die worden ondersteund door professionals

De bibliotheek vormgeven met fors minder budget kan als deze echt anders georganiseerd wordt. Dit kan door overheadkosten terug te brengen, door (veel) meer samen te werken met andere instellingen en (veel) meer te doen op eigen kracht. In de visievorming omtrent de bibliotheek is dat vertaald naar samenwerking met het onderwijs en een grotere inzet van inwoners zelf. Waar mogelijk is er verbinding met andere stichtin-

gen en verenigingen. De commissie bevestigt dat Deurne Koerst op Eigen Kracht een belangrijk uitgangspunt is.

Subsidierelatie als het kan, inkooprelatie als het moet.

De raadscommissie heeft haar voorkeur uitgesproken voor een subsidierelatie. Echter als duidelijk blijkt dat daarmee de randvoorwaarden niet haalbaar zijn, dan is ook een inkooprelatie voor de raadscommissie een mogelijkheid. Conform de uitspraak van de commissie is hier inmiddels een afzonderlijk inkooptraject voor in voorbereiding (programma van eisen, selecteren potentiële aanbieders etc.).

Voorkeur voor uitwerking door de samenwerkingsvariant Bibliotheek Helmond Peel – Werkgroep Behoud de Bieb.

Gezien de kennis en de betrokkenheid vanuit de samenleving heeft de raadscommissie de voorkeur om met de samenwerking tussen BHP en de Werkgroep Behoud de Bieb verder te gaan. Als blijkt dat met deze samenwerking de randvoorwaarden niet haalbaar zijn, dan zal een inkooptraject met meerdere partijen worden opgestart. Een en ander dient onder grote tijdsdruk te gebeuren. Op basis van de voorkeur is het college inmiddels verder in gesprek met bibliotheek en werkgroep over de invulling.

5. Kanttekeningen

Bibliotheek Helmond Peelland en Werkgroep Behoud de Bieb hebben op dit moment slechts een samenwerkingsakkoord gesloten.

Op dit moment ligt er slechts een document op hoofdlijnen, waarbij de uitwerking een samenstelling is van de plannen van de bibliotheek en de werkgroep. Dit vraagt om verdere concretisering voordat over kan worden gegaan tot vaststelling.

Een passende uitwerking moet vóór 1 januari 2015 gerealiseerd zijn.

De bezuiniging gaat in vanaf 1 januari 2015. Daarnaast is de huur van de huidige locatie van bibliotheek door Bibliotheek Helmond Peel met ingang van 1 november 2014 beëindigd. Dit betekent dat er tijdig een alternatieve variant binnen de gestelde kaders uitgewerkt moet zijn, om ook vanaf 2015 over een bibliotheekfunctie te beschikken.

De uitvoering van bibliotheekwerk kan ook worden ingekocht.

Als het gaat om de bibliotheekvoorziening dan is deze altijd vormgegeven via een subsidierelatie. U heeft aangegeven deze voort te willen zetten en in de voorwaarden de door u gemaakte keuzes te borgen. Het is ook mogelijk om een bibliotheekvoorziening in te kopen. Hiermee wordt het mogelijk dat ook andere partijen dan de bestaande zich inschrijven op de vormgeving van de gewenste voorziening (of combinaties). Er bestaan alternatieve aanbieders, zoals andere bibliotheken, Karmac of ook bijvoorbeeld welzijnsinstellingen die op deelproducten iets te bieden kunnen hebben.

Voor de huisvesting wordt verder gekeken dan alleen het Cultuurcentrum.

In de diverse voorstellen is gesproken over huisvesting van de nieuw te vormen bibliotheek in het Cultuurcentrum Martien van Doorne. Voor de huisvesting zijn echter meer passende locaties denkbaar.

6. Financiën

Structurele kosten

De raad heeft het structurele budget vanaf 2015 vastgesteld op € 250.000. De ontwikkeling van het aan BHP uitgekeerde bijdrage ziet er als volgt uit. Er is sprake van een fase-

gewijze afbouw:

	2012	2013	2014	2015
Ontwikkeling bezuiniging bijdrage BHP	592.321	563.064	435.824	250.000

De bedragen tot en met 2014 zijn ook daadwerkelijk uitgekeerd aan BHP. De verlaging van de bijdrage is door BHP opgevangen door maatregelen als: het sluiten van de dependances in de kerkdorpen, beperken van de openingsuren van de vestiging Deurne en verkleinen van de collectie.

Eenmalige kosten

Zowel bij de keuze voor een subsidierelatie als bij inkoop is er sprake van eenmalige kosten. Deze bestaan uit:

1. Fricatiekosten BHP naar aanleiding van de bezuinigingen;
2. Opstartkosten nieuw model.

Het college verzoekt de raad om voor de eenmalige kosten een budget van maximaal 200.000 euro beschikbaar te stellen.

Dekking van eenmalige kosten

Voor de dekking van de eenmalige kosten ten behoeve van de omvorming van de bibliotheek is geen specifieke reserve gecreëerd. Voorgesteld wordt om hiervoor een voorziening bibliotheek te vormen. Daarnaast wordt voorgesteld om de eenmalige storting in de voorziening, te dekken vanuit de algemene middelen. Aangezien er geen ruimte is om dit binnen het begrotingssaldo 2014 op te vangen, komt de storting in de voorziening ten laste van de algemene reserve. Voorgesteld wordt om hiervoor 6^e begrotingswijziging 2014 vast te stellen.

De algemene reserve ziet er hierna als volgt uit (rekening houdend met jaarrekening 2013 en kaderbrief 2014)

Verloop algemene reserve met bufferfunctie	2014
Saldo Algemene reserve na kaderbrief 2014	13.860.000
<i>naar voorziening bibliotheek</i>	-200.000
Saldo ontwikkeling algemene reserve 2014	13.660.000

Inkoop en eenmalige kosten

Als uiteindelijk blijkt dat een inkoopprocedure noodzakelijk is hebben we ook te maken met de bovengenoemde kosten. In deze situatie geldt evenals hierboven genoemd dat de daadwerkelijke kosten nog niet inzichtelijk zijn. De verwachting is dat de voorziening voldoende is om de kosten te dekken.

7. Vervolg en evaluatie

Op basis van de bespreking in de commissie Samenleving is het college verder in gesprek gegaan met de Bibliotheek Helmond Peel en Werkgroep Behoud de Bieb. Aan hen is opdracht verstrekt om het gesloten akkoord van 28-4-2014 verder uit te werken in de lijn van de commissiebespreking. De tijdsdruk is groot, waardoor deadlines elkaar snel opvolgen.

Ten tijde van de voorbereiding van dit voorstel waren de resultaten van de bespreking nog niet bekend. U wordt in de week voorafgaande aan de raadsvergadering door mid-

del van een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de meest actuele stand van zaken.

Burgemeester en wethouders van Deurne,
De secretaris, De burgemeester,

G.J.C. Kusters

H.J. Mak

DE RAAD DER GEMEENTE DEURNE

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 10 juni 2014, nr. 58;

gehoord de commissie Samenleving d.d. 16 april 2014 en 14 mei 2014;

overwegende dat het voor de invulling van de bibliotheekfunctie noodzakelijk is om randvoorwaarden vast te stellen;

BESLUIT

1. in te stemmen met het kader voor de uitvoering van de bibliotheekfunctie vanaf 2015;
2. voor de eenmalige kosten een 'voorziening bibliotheek' te creëren van maximaal € 200.000 door middel van een onttrekking uit de algemene reserve;
3. in te stemmen met de 6^e begrotingswijziging 2014.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 1 juli 2014.

De griffier,

De voorzitter,

(R.J.C.M. Rutten)

(H.J. Mak)